

Artsen zonder Grenzen
Jaarverslag 2020

Waar boden wij hulp in 2020?

Artsen zonder Grenzen biedt medische noodhulp aan slachtoffers van oorlogen, rampen en epidemieën. In 2020 werkten onze teams in meer dan 30 landen en gebieden wereldwijd.

1	Afghanistan	12	Maleisië	23	Somalië
2	Bangladesh	13	Middellandse Zee	24	Syrië
3	Centraal-Afrikaanse Republiek	14	Mozambique	25	Tadzjikistan
4	Democratische Republiek Congo	15	Myanmar	26	Tsjaad
5	Ethiopië	16	Nederland	27	Venezuela
6	Haïti	17	Nigeria	28	Wit-Rusland
7	India	18	Oezbekistan	29	Zuid-Afrika
8	Irak	19	Pakistan	30	Zuid-Soedan
9	Jemen	20	Rusland		
10	Jordanië	21	Sierra Leone		
11	Libië	22	Soedan		

De uitdagingen van een wereldwijde crisis

↑ Medewerkers van het COVID-19 centrum in Al-Sahul dragen een zuurstoffles naar de intensivereafdeling. Jemen, juli 2020. Foto: Majd Aljunaid/AzG

Zoals 2020 voor iedereen een jaar was van uitdagingen, gold dit ook voor ons als organisatie, onze medewerkers, en de mensen aan wie wij hulp verlenen. In februari 2020 heeft de coronapandemie de wereldeconomie tot stilstand gebracht. En de fragiele zorgstelsels in de crisisgebieden waar we werken nog zwaarder onder druk gezet. Drie prioriteiten stonden en staan nog steeds centraal in onze strategie om deze uitdagingen het hoofd te bieden: de continuïteit van patiëntenzorg, de gezondheid van onze medewerkers, en de aanvoer van hulpmiddelen naar onze projecten.

Wereldwijd ontstond een tekort aan medische middelen. Om aan beschermend materiaal te komen, moesten onze inkoopers wedijveren met regeringen van over de hele wereld. Tegelijkertijd zagen we dat in veel landen waar wij werken, mensen zich niet of onvoldoende konden beschermen tegen het COVID-19 virus. Ook was de gezondheidszorg vaak lang niet toereikend om de toestroom van coronapatiënten op te vangen en de reguliere zorg te laten doorlopen. Als medische noodhulporganisatie zijn wij in staat om in actie te komen bij (acute) noodsituaties. Maar nooit eerder hebben wij te maken gehad met een wereldwijde crisis die het internationale reisverkeer en de logistieke aanvoersystemen totaal ontregelde.

Aanpassen en opschalen

Ondanks de logistieke obstakels waarmee we te maken kregen, wisten onze teams de medische hulp in onze projecten voort te zetten en tegelijkertijd aan te passen op COVID-19. Door voorzorgsmaatregelen te nemen en medewerkers te trainen. Door faciliteiten aan te passen of uit te breiden. En door voorlichting te geven, met name aan mensen die al met een kwetsbare gezondheid kampten. In recordtijd hebben de teams de projecten aangepast én opgeschaald.

COVID-19 behandelcentra

Zo hebben we in maart 2020 een speciaal COVID-19 behandelcentrum en ambulancedienst opgezet in Caracas, Venezuela. Toen corona het land trof, konden mensen er al nauwelijks medische zorg krijgen, doordat de gezondheidszorg door een economische crisis is ingestort. Corona maakte alles nóg erger.

↑ Alba Ramos is opgenomen op de intensivereafdeling van ons COVID-19 behandelcentrum in het Pérez de León II ziekenhuis in Caracas. Venezuela, september 2020. Foto: Carlos Becerra/AzG

In mei hebben we in Bangladesh, in het immense Kutupalong opvangkamp voor vluchtelingen uit Myanmar, isolatieafdelingen en behandelcentra opgezet. In dit overvolle kamp is het onmogelijk voor mensen om regelmatig de handen te wassen en voldoende afstand te houden.

Moelijkheden met inreisvisa zorgden voor grote vertragingen. We hebben drie maanden gelobbyd om vijftien mensen Bangladesh in te krijgen. In juni konden onze eerste collega's inreizen om het bestaande team van uitgezonden en plaatselijke medewerkers te versterken. Helaas slaagden we er niet in de visaproblemen in Venezuela op te lossen. Dit is de reden dat we in november het moeilijke besluit moesten nemen ons werk in Caracas stop te zetten. In andere delen van het land konden we onze coronahulp wel voortzetten.

↑ Een kind wordt onderzocht in de mazelenkliniek van het ziekenhuis in Bossangoa. Bossangoa was het epicentrum van een grootschalige uitbraak van de dodelijke ziekte. Centraal-Afrikaanse Republiek, maart 2020. Foto: James Oatway

Andere crisissen gaan door...

Intussen stopten gevechten en de behoefte aan medische zorg in crisisgebieden niet. Onze teams kwamen in actie in de Centraal-Afrikaanse Republiek waar de gezondheidszorg door de jarenlange conflicten is ingestort. In de stad Batangafo leden van elke tien kinderen die naar ons ziekenhuis werden gebracht, er acht aan malaria. In Tsjaad bestreden we uitbraken van mazelen en cholera. Mazelen houdt het land al twee jaar in de greep en leidt tot de dood van vele kinderen.

In Zuid-Soedan boden onze teams hulp, nadat grote delen van het land door zware overstromingen volledig onder water kwamen te staan. Aan het eind van het jaar kwamen we in actie voor de mensen die massaal op de vlucht sloegen voor oploeiende gevechten in de Tigray-regio in Ethiopië. We boden medische hulp in Ethiopië, en in buurland Soedan waar de mensen een veilig heenkomen zochten.

↑ Vluchtelingen uit Ethiopië hebben zich verzameld bij Hamdayet in Soedan. Ze hebben kilometers gelopen om de grens te bereiken. Soedan, november 2020. Foto: Olivier Jobard/MYOP

Uitspreken over onrecht

In 2020 vroegen we publiekelijk aandacht voor een aantal schrijnende humanitaire crises. We hebben ons uitgesproken tegen het migratiebeleid van de Europese Unie dat ertoe leidt dat mensen op zee verdrinken. Ook spraken we ons uit over de situatie op Lesbos, waar de lichamelijke en geestelijke gezondheid van mensen (en vooral kinderen), ernstig te lijden heeft onder het jarenlang vastzitten in erbarmelijke omstandigheden. Samen met andere hulporganisaties hebben we hierover een brief aan premier Rutte gestuurd. Via onze internationale campagne voor toegang tot medicijnen, hebben we gepleit voor een eerlijke verdeling van coronavaccins, coronamedicijnen en medische hulpmiddelen wereldwijd.

Aanvallen

Tot onze afschuw en verdriet kregen we in 2020 opnieuw te maken met aanvallen op hulpverleners en faciliteiten. In mei werd onze kraamafdeling in een ziekenhuis in Kabul, Afghanistan, onder vuur genomen. We verloren 16 moeders en onze collega, de Afghaanse vroedvrouw Maryam Noorzad. We zijn ontzet en ontdaan door deze daad van gruwelijk geweld. In Zuid-Kivu, Oost-Congo, werden drie collega's ontvoerd. Gelukkig zijn de drie gezond en wel teruggekomen. Maar het gevolg is dat we met pijn in ons hart moesten besluiten de kraamafdeling in Kabul en ons ziekenhuis in Zuid-Kivu te sluiten, wetende dat daarmee mensen in crisissituatie verstoken zijn van essentiële medische hulp.

Trots en dankbaar

Als noodhulporganisatie werd in 2020 een groot beroep gedaan op onze flexibiliteit, creativiteit en vindingrijkheid. Vanaf de keukentafel wisten onze medewerkers op het hoofdkantoor cruciaal medisch materiaal bij lokale en regionale leveranciers te verkrijgen, in plaats van bij bedrijven in Europa. Ze wisten alternatief vervoer en transport te regelen, zodat hulpverleners en voorraden de crisisgebieden konden bereiken. Ze hebben alles in het werk gesteld om hulp te blijven bieden aan de mensen die dit het hardst nodig hebben.

Ik ben trots op onze teams die deze uitdagingen en dilemma's met heel hun hart en inzet van expertise zijn aangegaan. Dit alles was echter onmogelijk geweest zonder de steun van onze donateurs en supporters. In een jaar waarin we allemaal te maken kregen met een crisis, was hun betrokkenheid belangrijker en hartverwarmender dan ooit. Ik ben enorm dankbaar voor de steun van mensen die net zoals wij, vinden dat iedereen recht heeft op medische zorg. Waar ter wereld je ook woont.

Oliver Behn,
Directeur operaties / interim-algemeen directeur
Artsen zonder Grenzen

Noodhulp 2020

Medische noodhulp. Voor onze teams betekent dat strijden tegen besmettelijke ziekten zoals COVID-19, mazelen, ebola en tuberculose. Hulp bieden aan slachtoffers van oorlog, conflict of allesverwoestende natuurrampen. Het betekent dáár zijn als gevechten in volle hevigheid uitbreken, maar ook blijven om de mensen bij te staan in crises die de wereld lijkt te zijn vergeten. In 2020 boden onze teams medische noodhulp in diverse noodsituaties.

DR CONGO

Caroline Thirion

In de greep van een mazelenepidemie

De Democratische Republiek Congo kampt met de grootste mazelen-epidemie sinds jaren. Veel te weinig kinderen zijn ingeënt tegen de dodelijke ziekte en de landelijke gezondheidszorg kan het niet alleen aan. Onze teams behandelen mensen voor de ziekte en enten kinderen in. Kate White van ons noodhulpteam trekt achterop de motor naar het afgelegen plaatsje Aketi: 'In drie dagen tijd heeft ons team 50 gevallen van mazelen behandeld.'

DR CONGO

Caroline Thirion/AzG

Strijden tegen ebola

Op 25 juni 2020, na bijna twee jaar, wordt de tiende grote ebola-uitbraak in Noordoost-Congo officieel voorbij verklaard. Niet veel later wordt opnieuw een uitbraak vastgesteld. Deze keer in de Evenaarsprovincie, in het westen van het land. Onze teams werken al in het gebied en komen direct in actie. 6 maanden later is ook deze uitbraak onder controle. Helaas betekent dit geen einde aan de crisis in het land: de strijd tegen COVID-19, mazelen en cholera gaat door.

BANGLADESH

Daniella Ritza-Retel/AzG

COVID-19 in grootste kamp ter wereld

In Bangladesh lijdt de gezondheidszorg sterk onder de coronapandemie. Ziekenhuizen en klinieken hebben hun zorg beperkt of zelfs hun deuren gesloten. In juni 2020 zijn er ruim 149.000 coronaziekten vastgesteld in het land. In ons ziekenhuis in het immense Kutupalong opvangkamp voor Rohingya-vluchtelingen behandelen onze teams coronapatiënten. In het moeder-en-kindziekenhuis hebben we een aparte afdeling ingericht voor zwangere vrouwen en net bevallen vrouwen met corona.

ZUID-SOEDAN

Feliana Gawlik/AzG

Zware overstromingen

Vanaf juli 2020 wordt het oosten van Zuid-Soedan getroffen door zware overstromingen. Het wassende water jaagt mensen hun huis uit en leidt tot ondervoeding onder jonge kinderen. Onze teams zorgen voor schoon water en trekken met mobiele klinieken rond. In onze kliniek in het plaatsje Leer is ons team ontroerd door vader Stephan. Hij heeft twee uur gelopen met zijn zieke zoon in zijn armen; het water stond de hele tocht tot aan zijn borst. Hiermee heeft hij het leven van zijn zoon gered.

SYRIË

Ricardo Garcia Vilanova

Een humanitaire ramp

In Noordoost-Syrië wonen 700.000 Syrische vluchtelingen in ellendige omstandigheden. Mensen leven dicht op elkaar en COVID-19 leidt tot vele besmettingen. Onze teams voorzien het ziekenhuis in Raqqa van het nodige medisch materiaal. We voeren vaccins aan zodat kinderen tegen veel voorkomende ziekten kunnen worden ingeënt. In het Al Hol kamp (foto) zijn 90 procent van de vluchtelingen vrouwen en kinderen. We zorgen er voor schoon water en kunnen we twee klinieken waarvan één voor ernstig ondervoede kinderen.

NIGERIA

Spotz Hamilton

Een vergeten conflict

In het zuiden van Nigeria zijn duizenden mensen gevlucht. De oorzaak: een gewapend conflict tussen boeren en herders over natuurlijke bronnen. In de staat Benue leven naar schatting 160.000 binnenlandse vluchtelingen in kampen, maar ook in marktgebouwen, scholen (foto), of bij gezinnen in huis. In 2020 zien onze teams het aantal Nigeriaanse vluchtelingen op een aantal locaties sterk toenemen. Om de mensen bij te staan, bieden we medische hulp vanuit klinieken in vluchtelingenkampen en zorgen voor schoon water en hygiënische voorzieningen.

AFGHANISTAN

Sandra Calligaro

Dodelijke aanslag kraamkliniek Kabul

In de ochtend van 12 mei 2020 stormen aanvallers onze kraamkliniek van het Dasht-e-Barchi ziekenhuis in Kabul binnen. De aanvallers gaan systematisch kraamafdelingen en verloskamers af – een vier uur durende hel. 16 moeders, twee kinderen, zes bezoekers en onze Afghaanse vroedvrouw Maryam Noorzad komen om. Wij zijn diepbedroefd en geschokt over deze laffe daad.

MIDDELLANDSE ZEE

Hannah Wallage Bowman/AzG

Reddingsoperaties op zee

Reddingschip Seawatch 4, met aan boord ons 6-koppig medisch team, bereikt in augustus de reddingszone in de Middellandse Zee. Drie dagen achter elkaar voert de crew reddingsoperaties uit. In totaal 202 mensen, waaronder 56 kinderen, worden van wrakke bootjes gehaald. In onze kliniek behandelen we mensen die brandstof over zich heen hebben gekregen en die door de giftige walmen ademhalingsproblemen hebben. Ook verzorgt het team mensen voor onderkoelingsverschijnselen.

LESBOS, GRIEKENLAND

Enri CANE/Magnum

Oproep tot directe evacuatie

Dinsdagavond 8 september breken meerdere branden uit in kamp Moria op Lesbos. Het team van onze Belgische zusterorganisatie ter plaatse, ziet hoe mensen massaal alle kanten uitrennen om aan de vuurzee te ontkomen. Wat er nog staat, brandt de nacht erop af. Duizenden mensen staan op straat zonder ook maar iets, geen dekens, geen slaapzakken, voedsel of water. We steunen een internationale petitie en pleiten voor onmiddellijke evacuatie. Een nieuw kamp is géen oplossing.

ETHIOPIË, TIGRAY

Scott Hamilton

Halsoverkop op de vlucht

In november breken in de Ethiopische regio Tigray hevige gevechten uit. Tienduizenden mensen slaan op de vlucht. Met wat ze maar kunnen dragen en soms hun vee, anderen met alleen de kleren aan hun lijf. Bij het plaatsje Hamdayet, waar de rivier de grens vormt tussen Ethiopië en Soedan, steken veel vluchtelingen de grens over. Onze teams staan aan beide zijden van de rivier klaar om de vaak getraumatiseerde mensen op te vangen en medische noodhulp te bieden.

Wat bereikten wij in 2020?

↑ France werd geraakt door een verdwaalde kogel toen ze voor haar huis stond te praten met haar dochter. Ze wordt behandeld in ons ziekenhuis in Bangui. Centraal-Afrikaanse Republiek, februari 2021. Foto: Adrienne Surprenant / Collectif ITEM

Onze teams werkten in 2020 in meer dan 30 landen en gebieden wereldwijd. Dit werd mogelijk gemaakt door de steun van honderdduizenden donateurs en supporters die onze activiteiten volgden en deelden. We noemen een aantal van de resultaten die wij samen hebben bereikt.

Mensen

	710	internationale medewerkers (fte)
	9.488	nationale medewerkers (fte)
	339	kantoormedewerkers (fte)

Support

	461.435	donateurs*
	105.775	volgers social mediakanalen*
	€105.775	giften uit inzamelacties door donateurs

*op 31 december 2019

Medische resultaten

	2.629.534	medische consulten
	148.923	opgenomen patiënten
	186.650.549	liter schoon water verzorgd
	829.046	malariapatiënten behandeld
	2.468	Patiënten behandeld voor cholera en acute waterige diarree
	13.722	grote chirurgische ingrepen
	79.846	bevallingen begeleid
	49.974	patiënten behandeld voor ondervoeding
	35.530	patiënten psychosociale hulp geboden
	157.905	aantal doses mazelenvaccins toegediend
	562	patiënten behandeld voor multiresistente tbc
	9.537	aantal mensen gescreend op COVID-19

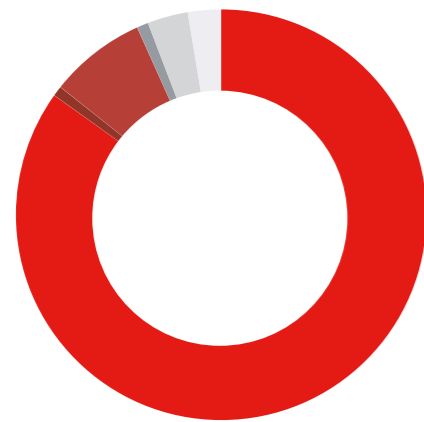
Financiële ontwikkelingen

In 2020 gaven we € 243,4 miljoen uit aan medische noodhulp, een daling van € 11,0 miljoen ten opzichte van 2019. In een jaar dat werd gedomineerd door de COVID-19-pandemie, stonden onze teams wereldwijd voor een enorme uitdaging. Om zorg te blijven leveren, was een directe herziening van onze werkwijze noodzakelijk. Gesloten grenzen, de beperking in transportmogelijkheden en een wereldwijd tekort aan beschermingsmiddelen, zorgde voor stagnatie in onze hulpprojecten. De daling van de uitgaven is vooral toe te schrijven aan lagere personeelskosten en verminderde uitvoeringscapaciteit als gevolg van de logistieke uitdagingen in 2020.

Voor onze hulpverlening wereldwijd is de steun van het publiek onmisbaar. In een jaar dat de acute medische noden groter werden dan ooit, werd de relevantie van ons werk ruimschoots bevestigd door onze donateurs. Hun steun overtrof alle verwachtingen. In 2020 brachten zij het indrukwekkende bedrag van € 62,3 miljoen aan donaties bijeen, een toename van € 1,1 miljoen ten opzichte van het jaar ervoor.

Uitgaven 2020

(als percentage van de totale uitgaven)

Noodhulp	84,8%
Subsidies aan derden	0,8%
Voorbereiding en coördinatie	7,6%
Voorlichting en communicatie	0,9%
Fondsenwerving	3,2%
Beheer en administratie	2,6%

In 2020 gaven we in totaal € 287,1 miljoen uit. De uitgaven zijn als volgt verdeeld:

Uitgaven aan de doelstelling:

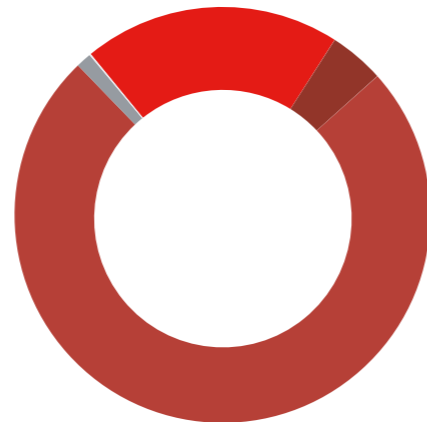
- Noodhulp: € 243,4 miljoen
- Subsidies aan derden: € 2,3 miljoen
- Voorbereiding en coördinatie: € 21,9 miljoen
- Voorlichting en communicatie: € 2,7 miljoen

Overige uitgaven:

- Fondsenwerving: € 9,2 miljoen
- Beheer en administratie: € 7,6 miljoen

Inkomsten 2020

(als percentage van de totale inkomsten)

Donateurs in Nederland	20%
Nationale postcode loterij	4,3%
Publieksbijdragen andere msf-secties	74,4%
Projectsubsidies institutionele donoren	1,2%
Overige inkomsten	0,1%

In 2020 ontving Artsen zonder Grenzen in totaal een bedrag van € 312,9 miljoen. Dit was afkomstig van de volgende bronnen:

- Rechtstreeks van donateurs in Nederland: € 62,3 miljoen
- **Nationale Postcode Loterij:** € 13,5 miljoen
- Van donateurs in de landen waar onze zusterorganisaties actief zijn: € 232,9 miljoen
- Projectsubsidies van institutionele donoren: € 3,8 miljoen
- Overige inkomsten: € 0,4 miljoen

In 2020 hebben we voor onze noodhulpprojecten ongeveer € 396,378 aan giften in natura ontvangen. Het ging hierbij vooral om medicijnen en voedingsmiddelen.

Bedankt!

↑ Foto: Hannah Wallace Bowman/AzG

Elke donateur, elke supporter, we zijn hen ontzettend dankbaar voor hun geweldige steun in het afgelopen jaar. Door alle bijdragen, betrokkenheid en steunbetuigingen wisten onze medische teams zich gesterkt in hun werk. Juist in een jaar waarin plotseling alles anders werd en we allemaal voor uitdagingen kwamen te staan. Samen hebben we de grootste noodhulpoperatie ooit mogelijk gemaakt. Over de hele wereld verleenden onze teams medische noodhulp. Aan mensen die getroffen werden door COVID-19, maar ook door mazelen, malaria of andere levensbedreigende ziekten. In conflictgebieden, na rampen en daar waar mensen massaal op de vlucht sloegen voor geweld. Dit konden wij alleen doen, dankzij de steun van 461.435 donateurs.

Namens onze medewerkers wereldwijd: heel hartelijk dank!

© mei 2021

Artsen zonder Grenzen

Postbus 10014
1001 EA Amsterdam

T: 020-5208700

E: info@artsenzondergrenzen.nl

IBAN: NL13INGB 000 000 4054

 artsenzondergrenzen.nl

 [/noodhulp](https://www.facebook.com/noodhulp)

 [/AzG_nl](https://twitter.com/AzG_nl)

 [/artsenzondergrenzen](https://www.instagram.com/artsenzondergrenzen)

 [/artsenzondergrenzen](https://www.youtube.com/artsenzondergrenzen)

Colofon

Coördinatie: Celine The

Teksten: Lucia Broms

Design: Theo Imhoff

Foto voorpagina: Anna Pantelia/AzG

